

Gospodarske stvari.

Jesenska opravila.

(Konec.)

Lepo sadje se vedno lahko drago prodava in mislim, da bode tudi tebi in tvojim bolje dišal žlahtni mošancelj, sočni kosmač, kakor stara „jevšnica“ ali pa zeleni najgelč, da se ti bodo plemenite maslenke bolje prilegle, kakor navadne „komrice“. Pa ko bi se tudi pripetilo, da bi se kedaj sadje ne dalo lahko prodati, saj se da posušiti ali porabiti za mošt, ki je posebno iz plemenitih jabolk ali pa dobrih moštnih hrušek izvrsten, mnogo boljši, kakor navadni lesnikovec. Ker je žalibog vedno manj vina, je upati, da se bode sadni mošt prav drago prodaval. Saj za letos že sedaj po 25 fl. polovnjak plačujejo, torej dražje, kakor včasih vino. Kak lep denar torej iz vinograda, ki enkrat nasajen, vsaj petdeset let trpi, pa ga ni treba okopavati, ne obrezovati ali vezati!

Lahko torej razvidiš, da je tudi sajenje in oskrbovanje dreves preimeno delo, ki se nikakor odlagati ne sme. Najpripravnejši čas za sajenje je ravnokar tukaj, ker jesensko sajenje je mnogo boljše, kakor spomladno. Posebno pa letos, ko nam je Bog dal ugodno in milo jesen, da se je drugo delo lahko opraviti dalo, se nikakor ne moreš izgovarjati, da nimaš časa; kakor moraš čas imeti za košnjo, trgatve, setev, tako tudi za sajenje dreves. Saj tudi to delo ni nič manj potrebno, pa se mnogo hitreje lahko opravi. V jednom samem dnevu lahko s svojim hlapcem najmanj dvajset dreves dobro vsadiš. In ko bi ti tudi žlahtnega drevja za sajenje manjkalo, se še vsejedno ne moreš izgovarjati, da ne moreš saditi, ker nimaš kaj. Ako ni v tvojem gozdu sadnih divjakov, najdeš jih morda v sosedovem, ki ti jih bo na prošnjo gotovo rad nakopati pustil. Res je, da gozdni divjaki niso dosti vredni, ker slabo vkoreninjeni in zastareli, toda najdejo se pa tudi taki, ki dobro presajeni tudi rasejo. Tudi naši predniki so le v gozdu divjake kopalí pa so si vendar mnogo sadnega drevja vzgojili.

Seveda je mnogo bolje, če se sadijo drevesa, ki so iz pečke pravilno vzgojena, a če teh ni, so tudi gozdni divjaki stokrat bolji, kakor nič. Nasadi vsako jesen nekaj in v malih letih bode tvoje posestvo lepo zasajeno, v kratkem bodeš imel mnogo veselja, mnogo koristi, tako, da bodeš prepričan da je „Nimam časa“ prav nespameten izgovor. H.

Sejmovi. Dne 7. novembra na Ponikvi. Dne 9. novembra v Selnici pri Mariboru. Dne 10. novembra v Šmartinu pod Vurberkom. Dne 11. novembra v Ormoži, na Malih Rodnah, v Lipnici, v Marenbergu, v Šmartinu pri Slov.

Gradei, v Šmartinu na Paki, v Oplotnici, v Hočah in v Laškem trgu. Dne 14. novembra v Poličanah (za svinje.)

Dopisi.

Iz Dravskega polja. (Nóva šola.) Da so šole dandanašnji dan potrebne za izgojo mladine, priznal bode vsaki državljan in da se šole v današnjih časih zidajo že v malih vaséh, moramo z zadovoljnostjo priznavati. Človek še le v poznejših letih sprevidi, kako potrebne so šole tudi za kmeta, da vsaj pisati in čitati zna. Tudi pri nas v Selu, okraj Ptuj, imeli smo šolo, katera pa je žalibog lansko leto pogorela. Na vrlo prizadevanje naših občanov se je letošnje leto sezidala nova dvorazredna šola, katera je bila dne 18. septembra 1891 popoldne ob 3. uri po prečastitem gospodu župniku P. Benediktu Hrtišu slovesno posvečena. Po cerkvenem opravilu zbrali so se šolska mladina z učitelji, krajni šolski svet, občinstvo in nekateri gostje iz Ptuja v krasno okinčanej sobi. Preblagorodni gospod okrajni glavar dr. vitez Scherer je v svojem govoru tem povodom povdarjal zasluge krajnega šolskega sveta, posebno njegovega načelnika gospoda Vogriunca, ki so si jih vsled svoje požrtovalnosti pridobili za dozidanje tako važnega zavoda. Na to je blagorodni gospod okrajni šolski nadzornik Ranner priporočal staršem kot prvim odgojiteljem otrok mladino v skrb in svetoval, da naj ti v prvej vrsti podpirajo gospoda učitelja v izvrševanju njegovih trudapolnih dolžnosti, ter je napil sklepčno presvitlemu vladarju s trikratnim „živio“. Dalje je prečastiti gospod župnik P. Benedikt Hrtiš razlagal pomen šolskega poduka v današnjih časih in priporočal složnost med šolo in cerkvijo, ter povdarjal težavno in odgovorno službo ljudskih učiteljev. Vsem dobrotnikom in udeležencem se je v imenu šolske mladine zahvalila učenka Rozalija Reisinger. Po slavnosti bil je skupen obed, katerega so se razven že navedenih udeležili nastopni gospodje: dr. Kleinsaser, okrajni zdravnik, Bezdek, stavbinski pristav, obitelj Osterbergerjeva iz Ptuja, župan Šoštaric iz Št. Vida, stavbinski mojster Čelotí iz Ptuja in nekaj domačih občanov. S tem bila je ta izredna slavnost zaključena. Sklepčno izrekamo vsem udeležencem, posebno preblagorodnemu gospodu okrajnemu glavarju vitezju Schererju, gospodu šolskemu nadzorniku Rannerju in sploh vsem, ki so to slavnost s svojo udeležbo počastili in domačemu gospodu učitelju Reisingerju za krasno okrašenje šolskega poslopja presrečno za hvalo in želimo, da bi bil ta novi zavod narodu in domovini v blagor in korist.

Iz Rogateca. (Ali dobimo skorej čitalnico?) Povsod med Slovenci se že nahajajo

čitalnice ali kaka druga slična društva, jasen dokaz, do so še Slovenci že začeli zavedati svoje narodnosti ter se poprijeli onega pripomočka, ki njih more edino rešiti silnega potujčenja. A žalibog je še vendar veliko krajev, kjer ljudstvo še spi, ali si pa še ne upa javno nastopiti s svojim narodnostnim prepričanjem; in tukaj sem spada tudi naš rogački okraj, ki istotako še nima čitalnice. Vendar pa bi se motil, kdor bi mislil, da pri nas nemamo navdušenih mož, ki bi bili pripravljeni požrtovati se za narodne težnje. Ravno nasprotno bodi na čast teh mož povedano, da se je imel pisatelj teh vrst, obče vaje z narodom, sam priliko prepričati, da so tla že v mnogoterem oziru pripravljena, ker je med kmečkim ljudstvom njih mnogo, ki bi radi pristopili k čitalnici, ko bi njo le imeli. Kaj je pa uzrok, da je vendar še nemamo? Krivo je pač to, ker se preveč bojimo truda, katerega stane vsako, posebno pa še tako imenitno početje. A ravno v tem veljajo nam besede pesnikove, ki pravi: Res je začetek trud. Tega ne vstrašite se, moč neizmerna je sklep. Začeti bi torej samo morali, začeti, in potem bi morebiti ta trud ne bil tolik, kakor se vidi na prvi pogled. Le premislimo sledeče: Glavna stvar in prvi pogoj društva, kakor je čitalnica, je ta, da pristopi dosti udov; teh pa mislimo, ne bi nedostajalo, ko bi se edenkrat za vselej odgnali predsodki, ki njih imajo ljudje proti takim napravam. S čitalnico — ni namreč treba, da bi morala biti ravno v zvezi s krčmo — bi bilo ljudstvu tudi v gospodarstvenem oziru pomagano; zakaj kmetje bi našli v čitalnici mnogo koristne zabave, tako da bi njim ne bilo treba nje po gostilnicah za drag denar iskati. In vi pridni mladeniči, ki po nedeljah po poznem opravilu čakate popoldanske službe Božje, bi ne bilo lepo in koristno, ko bi ta prosti čas porabili v čitalnici, kjer bi dobre knjige in časnike prebirali? Drugo vprašanje bi pa bilo potem gledé prostora, kjer bi naj bila čitalnica. Tudi zaradi tega nam ni treba obupati; saj ima vendar okolica v trgu narodno šolo, ki bi se dala po izgledu drugih krajev ob ednem tudi porabiti za čitalnične prostore. Tako bi torej morebiti ne bila pretežka naloga, ko bi se kdo poprijel te ideje in jo uresničil, ustanovivši nam čitalnico. Mi in potomci naši bili bi mu hvaležni!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kakor se je doslej določilo, snidete se delegaciji letos na Dunaji v ponedeljek dne 9. novembra in svitli cesar vzprejme jih slovesno dne 11. novembra, ogersko ob 12. in avstrijsko ob 1. uri opoldne. — V državnem zboru se razpravlja sedaj proračun naučnega ministerstva in gg. poslanci

objavljajo pač marsikatero željo svojih volilcev, minister pa jim sicer obeta, da se bode gledalo na-nje, ali mi storimo s poslanci vred dobro, če mu ne verjamemo veliko na njegove besede. — Baron Morsey, ud „kluba konservativcev“, je uprašal vlado v drž. zboru, ali ji je znano, kako se na vzhodnem delu štajarske dežele, od Radgone gori in doli, ropa in da roparji izbeže čez mejo na Ogersko. Treba bode v resnici izdatne pomoči zoper te roparje, domače in tuje. — Na Koroškem ravna sem ter tje prav oblastno s podružnicami sv. Cirila in Metoda ter jim dovolijo zborovanje ali iz vzporeda izbrišejo vse razun — pozdrava od strani predsednika. Tak je tisti „deželni mir“, ki se toliko hvali od strani nemških poslancev! — „Narodna-napredna stranka“ na Kranjskem dela na to, naj izstopije slov. državni poslanci iz „kluba konservativcev“ in iz večih mestec in trgov pritrjujejo temu „volilci“, ali hudomušni ljudje vedó, da so to le — agentje „Slavije“. Mi ne vemo, kaj je na tem resnice, toliko pa znamo, da sedaj ni čas ugoden za to, da se osnuje „jugoslovanski klub“. Tak bi bil pač po volji nemških liberalcev, kajti potem dobimo nemško liberalno vlado. — Na Goriškem imajo neki prav slabe ceste in je poslanec dr. Gregorčič predlagal v drž. zboru, naj stori tudi država več za vzboljšanje cest, saj so potrebne tudi za vojaške namene. — V Trstu je imelo uni dan laško šolsko društvo, „La lega nazionale“, svoje zborovanje in je društvu poslej predsednik odvetnik dr. Piccoli. Pri zborovanji samem pa ni bilo posebno živahno, saj pa je to društvo tudi nepotrebno, peto kolo pri vozu. — Za zapadni del Istre je bil uni teden čas ljute volilne vojske, a zmaga je tokrat na strani Hrvatov, kajti dr. Laginja, vrli Hrvat, je izvoljen za drž. poslanca s 108 proti 104 glasom, katere je dobil laški marki Polesini. Živio! — V tem, ko sta že izvoljena ogerski primas in nadškof Kaloški, oba ljuta Madjara, ostane še Zagreb brez nadškofa. Najbrž ne more vlada prodreti s kacim madjaronom; ni pa skorej dvoma, da se ji nazadnje vendar-le izide po volji. — Ogerska vlada dela na to, da se na naših krajcarjih in deseticah izpremenijo napisi in sicer tako, da bode na njih razvidno, da je ogerska država enaka avstrijski t. j. da ni več avstrijskega cesarstva, ampak le še „avstro-ogerska monarhija“. To bi bilo smešno, da bi ne bilo ob enem že tudi žalostno nasilje nadutih Madjarov.

Vunanje države. Vse kaže na to, da se bliža še žalostniša doba za sv. očeta v Rimu, kajti laški framasoni so zdaj na tem, da se postavi poglavar katol. cerkve pod laško postavu t. j. da ga lahko pokličejo pred sodnijo, kakor vsacega drugega človeka, ki živi v Italiji. Če jim to obvelja, potem ne ostane sv. očetu druga,